

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Preživninska obveznost se nanaša na zakonsko obveznost tistega, ki ima sredstva za to, da poskrbi za potrebe druge osebe, s katero ga povezuje sorodstvena ali zakonska vez. Tako so lahko do prejemanja preživnine upravičene različne osebe, zlasti:

zakonec od drugega zakonca ali nekdanjega zakonca (členi 212, 214 in 246 civilnega zakonika) ali partner od drugega partnerja, kadar sta v partnerski skupnosti v smislu spremenjenega zakona z dne 9. julija 2004 o pravnih učinkih nekaterih partnerskih skupnosti, ali od nekdanjega partnerja pod nekaterimi pogoji;

otroci od svojih staršev (členi 203, 372-2 ter 376-2, 376-3 in 376-4 civilnega zakonika);

očetje, matere in drugi predniki od svojih otrok (člen 205 civilnega zakonika);

tasti in tašče od svojih zetov in snah (člen 206 civilnega zakonika).

Pravilo, v skladu s katerim „preživnina ni namenjena kritju preteklih terjatev“, pomeni, da so preživnine namenjene kritju sedanjih in prihodnjih potreb, ne pa poplačilu preteklih stroškov. To pravilo ima pravno vrednost izpodbojne domneve, kar pomeni, da se lahko pravilo ne upošteva, če upravičenec predloži dokaz, da se je bil za preživetje prisiljen zadolžiti, da ni ostal nedejaven ali da ni bil sposoben ukrepati.

Preživnine ni mogoče pobotati, razen če naj bi se pobotala s terjatvijo, ki je prav tako preživninski zahtevek.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

V primeru skupne starševske skrbi mora vsak od staršev ne glede na to, ali sta poročena ali ne, ločena ali razvezana, prispevati k vzdrževanju in izobraževanju otrok sorazmerno s svojimi sredstvi, sredstvi drugega starša in glede na otrokove potrebe. V primeru razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti morata starša ne glede na to, ali starševsko skrb izvršujeta skupaj ali ne, še naprej skupaj prispevati k stroškom vzdrževanja in izobraževanja otroka, razen v primeru nasprotno sodne odločbe. Ta prispevek je v obliki preživnine in ne preneha samodejno, ko otrok postane polnoleten. Izplačuje se lahko neposredno polnoletnemu otroku in se lahko prilagodi glede na otrokove potrebe ter spremembo sredstev in stroškov vsakega od staršev.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrnem na pristojni organ ali na sodišče? Kateri so glavni elementi tega postopka?

Sodnik za družinske zadeve pri okrožnem sodišču (*tribunal d'arrondissement*) je med drugim pristojen za preživninske zadeve, izvrševanje starševske skrbi ter razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti.

Vložnik mora preživninski zahtevek vložiti pri sodniku za družinske zadeve. Če je preživninski zahtevek vložen v okviru postopka za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, sodnik za družinske zadeve, ki odloča o predlogu za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, odloči tudi o tem zahtevku.

4 Ali se zahtevek lahko vloži v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

V primeru skrbništva (*tutelle*) ali varuštva (*curatelle*) lahko zahtevek v imenu starša ali mladoletnega otroka vloži skrbnik (*tuteur*) ali varuh (*curateur*).

Starši, ki izvršujejo starševsko skrb v zvezi s svojim mladoletnim otrokom, lahko vložijo zahtevek v njegovem imenu.

Mladoletni otrok nima pravdne sposobnosti in ne more sam vložiti zahtevka, razen mladoletnika, ki je sposoben oblikovati svoje mnenje, pod pogoji iz člena 1007-50 novega zakonika o civilnem postopku. V tem okviru se lahko mladoletnik, ki je sposoben oblikovati svoje mnenje, z vlogo pri okrožnem sodišču obrne na sodnika za družinske zadeve glede kakršne koli zahteve v zvezi s spremembo izvrševanja starševske skrbi ali izvrševanja pravice do stikov ali nastanitve. V takem primeru sodišče s sklepom v 15 dneh imenuje odvetnika za mladoletno osebo.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Krajevno pristojno okrožno sodišče je:

sodišče v kraju stalnega prebivališča družine;

če starša živita ločeno, sodišče v kraju stalnega prebivališča starša, pri katerem običajno prebivajo mladoletni otroci, če starševsko skrb izvršujeta skupaj, ali

sodišče v kraju stalnega prebivališča starša, ki to pravico izvršuje sam;

v drugih primerih sodišče v kraju stalnega prebivališča osebe, ki ni začela postopka.

V primeru skupnega zahtevka je po izbiri strank pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča ene ali druge stranke.

Kadar pa se spor nanaša samo na preživnino med zakoncema, prispevek k vzdrževanju in izobraževanju otroka, prispevek k stroškom zakonske zveze ali nujne inčasne ukrepe v primeru prenehanja registrirane partnerske skupnosti, je lahko pristojno sodišče v kraju, kjer prebiva zakonec ali nekdanji partner, ki je preživninski upravičenec, ali starš, ki je primarni skrbnik otrok, tudi polnoletnih.

Krajevna pristojnost se določi na podlagi stalnega prebivališča na dan vložitve zahtevka ali v primeru razveze zakonske zveze na dan vložitve začetne vloge. Kadar se „preživnina“ zahteva v okviru postopka za razvezo zakonske zveze, je pristojno sodišče tisto, pri katerem je vložen predlog za razvezo zakonske zveze.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Vložnik se lahko obrne na sodnika za družinske zadeve z vlogo, ki jo je treba vložiti pri okrožnem sodišču. Ta vloga se vloži v sodnem tajništvu okrožnega sodišča, ki o njej obvesti nasprotno stranko. Za stranke v sporu ni obvezno zastopanje po odvetniku, razen če se „preživnina“ zahteva v okviru postopka za razvezo zakonske zveze zaradi nepopravljive nevdržnosti zakonske zveze ali postopka za prenehanje življenjske skupnosti. V teh primerih je obvezno zastopanje po odvetniku.

Vsekakor mora vložnik sodniku predložiti vse dokumente, ki dokazujejo njegove potrebe. To so na primer obračunski listi, potrdila o neobdavčitvi, potrdilo o brezposelnosti ali dolgi bolezni, najemnini, kreditih, vzdrževanih otrocih ter stroških vzdrževanja in izobraževanja itd.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Med stroški, ki jih je treba upoštevati v primeru sodnega postopka, je treba navesti sodne stroške in stroške postopka, ki jih mora (v celoti ali delno) plačati neuspela stranka. V nekaterih primerih je treba plačati tudi odvetniško nagrado.

Osebe, katerih dohodki se po luksemburškem pravu ne štejejo za zadostne, so lahko upravičene do pravne pomoči. Za to morajo izpolniti vprašalnik, ki je na voljo pri centralni službi za socialno pomoč (*service central d'assistance sociale*), in ga nasloviti na predsednika krajevno pristojne odvetniške zbornice (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*).

Če pravno pomoč odobri predsednik odvetniške zbornice, ta pomoč krije vse stroške v zvezi s postopki ali dejanji, za katere je bila odobrena. Krije na primer kolkovine in takse za registracijo, sodne takse, odvetniške nagrade, pristojbine in stroške sodnega izvršitelja, stroške in pristojbine notarjev, stroške in nagrade izvedencev, pričnine, nagrade prevajalcev in tolmačev, stroške za potrdila o vsebini tujega prava, potne stroške, pristojbine in stroške formalnosti vpisov, hipotek in zastavnih pravic ter po potrebi stroške objave v časopisih.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Vrsta preživnine

Med postopkom in po izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze ali prenehanju življenjske skupnosti je preživnina največkrat v obliki mesečnega plačila. Lahko je tudi v obliki kapitala, ki vključuje bodisi denarni znesek bodisi odstop blaga v naravi.

Kar zadeva prispevek k otrokovemu vzdrževanju in izobraževanju, je lahko preživnina v obliki mesečnega plačila ali obliki celotnega ali delnega neposrednega plačila stroškov za otroka. Poleg tega je lahko preživnina tudi v obliki pravice do uporabe ali nastanitve.

Če oseba, ki mora zagotoviti preživnino, dokaže, da je ne more plačevati, lahko sodišče odredi, naj tistega, ki mu je dolžna plačevati preživnino, sprejme v svoj dom, ga hrani in preživlja.

Določitev preživnine

Referenčne lestvice za določitev preživnine ni. Znesek preživnine se izračuna glede na finančna sredstva preživninskega zavezanca in potrebe upravičenca.

Indeksacija

Da bi se preživnina prilagodila spremembam življenjskih stroškov, se lahko sodnik odloči, tudi po uradni dolžnosti, da se preživnina indeksira po zakonsko določeni klavzuli o prilagajanju.

Sprememba višine preživnine

Če se spremenijo okoliščine, se lahko preživnina, razen če je bila izplačana v kapitalu v okviru razveze zakonske zveze, zviša, zniža ali celo ukine. Če se stranki ne sporazumeta, ukinitvev ali znižanje določi sodišče.

Sodišče ima tudi pravico spremeniti višino preživnine, ki sta jo stranki sporazumno določili. To pravico ima ne le v primeru spremembe zadevnih okoliščin upravičenca in zavezanca, temveč tudi, kadar se okoliščine niso nikakor spremenile, če se mu znesek zdi nezadosten ali pretiran.

Čas plačevanja preživnine, odobrene zakoncu v primeru razveze zakonske zveze zaradi nepopravljive nevdržnosti zakonske zveze, ne more biti daljši od trajanja zakonske zveze, razen v izjemnih okoliščinah.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Med postopkom in po izdaji odločbe o razvezi zakonske zveze ali prenehanju življenjske skupnosti se preživnina plačuje zakoncu, ki je do nje upravičen.

Prispevek k vzdrževanju in izobraževanju otroka plačuje bodisi eden od staršev drugemu staršu bodisi se plačuje osebi, ki ji je bil otrok zaupan. Če je otrok polnoleten, lahko sodnik določi ali pa se starša dogovorita, naj se prispevek v celoti ali delno plačuje otroku.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Če preživninski zavezanec noče plačevati preživnine, ima upravičenec na voljo več sredstev, s katerimi ga lahko prisili k temu.

V civilnem postopku

Upravičenec ima na voljo več možnosti:

v primeru razveze zakonske zveze se lahko z vlogo pri okrožnem sodišču obrne na sodnika za družinske zadeve za dovoljenje za prejemanje – na račun nekdanjega zakonca in brez poseganja v pravice tretjih oseb – njegovih dohodkov, vključno s pokojnino in rento, ter katerih koli drugih zneskov, ki mu jih morda dolgujejo tretje osebe, v obsegu in pod pogoji, ki jih določi sodnik. V primeru spremenjenih okoliščin se ta odločba spremeni;

lahko vloži predlog za običajne izvršilne ukrepe, tj. rubež (na primer na bančnem računu), zaplembo premičnine (avtomobila, nakita itd.) in zaplembo nepremičnine (hiše, zemljišča itd.) na podlagi sodne odločbe ali izvršilnega naslova.

V kazenskem postopku

Upravičenec lahko poda kazensko ovadbo za naslednji kaznivi dejanji:

zapustitev družine se kaznuje z zaporom od enega meseca do enega leta in denarno kaznijo v višini od 251 do 2 500 EUR ali le z eno od teh kazni (člen 391a kazenskega zakonika (*Code pénal*)). Pri tem se domneva, da se preživninski zavezanec v zvezi z upravičencem izogiba delu preživninskih obveznosti ali vsem preživninskim obveznostim, ki zanj veljajo na podlagi zakona, tako da bodisi zavrača izpolnjevanje svojih obveznosti, čeprav jih je sposoben izpolnjevati, bodisi jih po svoji krivdi ne more izpolnjevati.

To se nanaša na preživninsko obveznost staršev do otroka, obveznost med zakoncema in obveznost posvojiteljev do posvojencev.

Pred pregonom kaznivega dejanja policist Velikega vojvodstva Luksemburg izroči preživninskemu zavezancu uradno evidentirani obtožni predlog. Če prebivališče preživninskega zavezanca ni znano, se obtožni predlog ne zahteva;

goljufiva plačilna nesposobnost se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do treh let in denarno kaznijo v višini od 500 do 12 500 EUR ali le z eno od teh kazni (člen 391b kazenskega zakonika). Pri tem se domneva, da je preživninski zavezanec, celo pred sodno odločbo, ustvaril ali poslabšal svojo plačilno nesposobnost bodisi s povečanjem pasive ali zmanjšanjem aktive svojega premoženja bodisi s prikrivanjem nekaterega svojega premoženja, da bi se izognil izvršitvi obsodbe, ki jo je civilno sodišče izreklo v preživninski zadevi.

Za uporabo člena 391b kazenskega zakonika se za tako obsodbo štejejo sodne odločbe in sodno potrjeni sporazumi, ki se nanašajo na obveznost plačevanja dajatev, podpor ali prispevkov k stroškom zakonske zveze, ter tudi določbe v zvezi s preživnino v sporazumih, sklenjenih pred sporazumno razvezo zakonske zveze.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluzivnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Tožbe za izterjavo zaostalih plačil stalnih in dosmrtnih rent ter preživnin zastarajo po petih letih.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Na prošnjo upravičenca lahko državni solidarnostni sklad (*Fonds national de solidarité*) izterja kakršno koli preživnino, dolgovano zakoncu, predniku ali potomcu. Za zneske, ki jih je treba izterjati, se na sklad prenesejo pravice in jamstva, s katerimi razpolaga upravičenec za izterjavo preživnine. Po vročitvi listin o zneskih, ki jih je treba izterjati, preživninskemu zavezancu mora preživninski zavezanec plačati te zneske predsedniku državnega solidarnostnega sklada.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Državni solidarnostni sklad lahko pod nekaterimi pogoji plačuje preživnino namesto preživninskega zavezanca. Upravičenec ali njegov zakoniti zastopnik predloži prošnjo za plačilo predsedniku državnega solidarnostnega sklada.

Predsednik ali njegov pooblaščenec ugotovi prošnji, če upravičenec dokaže, da:
ima stalno prebivališče v tej državi in da sam ali njegov zakoniti zastopnik prebiva v njej že pet let;
je njegova preživitina določena s sodno odločbo, ki je izvršljiva v Velikem vojvodstvu Luksemburg;
celotne ali delne izterjave preživitine ni bilo mogoče doseči z dejansko izvedenim izvršilnim ukrepom v skladu z zasebnim pravom;
je v težkem finančnem položaju.

Tudi če pogoj iz točke (c) ni izpolnjen, se prošnji ugotovi, če se zdi, da bi bila vložitev predloga za izvršilni ukrep verjetno neuspešna, ali če preživitinski zavezanec prebiva v tujini. Za morebitne spore je pristojen mirovni sodnik v kraju stalnega prebivališča upravičenca, ki mu je treba ugovor predložiti v štiridesetih dneh od vročitve odločitve predsednika.

Upravičenci imajo polno pravico do uveljavljanja pravne pomoči. Od ugotovitve prošnji do prenehanja plačevanja s strani sklada upravičenec ne more več izvesti nobenega ukrepa zoper preživitinskega zavezanca za izterjavo preživitine.

14 Če sem v tej državi članici, preživitinski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

V skladu z Newyorško konvencijo z dne 20. junija 1956 in Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživitinskih zadevah se lahko vložnik, ki ima stalno prebivališče v Luksemburgu, če ima preživitinski zavezanec stalno prebivališče v tujini, za pridobitev preživitine obrne na generalnega državnega tožilca (*Procureur Général d'Etat*). Generalni državni tožilec kot osrednji organ posreduje zahtevo in priložene dokumente osrednjemu organu države, v kateri ima stalno prebivališče preživitinski zavezanec, da lahko navedeni organ upravičencu pomaga pridobiti dolgovano preživitino.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Preživitinski upravičenec predloži zahtevo posredovalnemu organu, tj. generalnemu državnemu tožilcu, za kar uporabi različne obrazce, določene v Uredbi (ES) št. 4/2009.

Procureur Général d'Etat

Cité Judiciaire
Bâtiment CR
L-2080 Luxembourg

15 Če sem v drugi državi, preživitinski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Vložnik, ki nima stalnega prebivališča v Luksemburgu, se mora obrniti na osrednji organ države, v kateri ima stalno prebivališče. Ne more se obrniti neposredno na luksemburško organizacijo ali vladno službo.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Ni relevantno.

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživitinski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavlja V uredbe o preživitinskih obveznostih?

Če je vložena zahteva v skladu z uredbo EU, je pravna pomoč popolnoma brezplačna za preživitinske upravičence, mlajše od 21 let, ne glede na določbe nacionalne zakonodaje.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživitinskih obveznostih?

Da bi osrednji organ lahko zagotavljal pomoč, določeno v členu 51 uredbe o preživitinskih obveznostih, je Luksemburg 3. avgusta 2011 sprejel zakon o izvajanju te uredbe EU ter uredbo Velikega vojvodstva o izvajanju členov 2 in 3 navedenega zakona z dne 3. avgusta 2011 (Mémorial A št. 175 z dne 12. avgusta 2011).

Na podlagi teh zakonskih določb ima generalni državni tožilec neposreden dostop do nekaterih podatkovnih zbirk.

Sorodne povezave

[Legilux](#)

Zadnja posodobitev: 24/09/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.